

1991-92 Lt - Ls framställning nr 41

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING till landstinget med förslag till landskapslag angående ändring av landskapslagen om studiestöd.

1. Förslag

Landskapsstyrelsen föreslår att landstinget antar en landskapslag angående ändring av landskapslagen om studiestöd som i huvudsak överensstämmer med den ändring av lagen landstinget antog den 4 maj 1992. I föreliggande lagförslag har dock intagits bestämmelser enligt vilka framgår att studiestöd skall utgå ur landskapets medel samt att landskapsstyrelsen kan bevilja borgen för studielån.

2. Bakgrund

I mars månad 1992 överlämnade landskapsstyrelsen en framställning till landstinget med förslag till ändring av landskapslagen om studiestöd. Med anledning av framställningen antog landstinget i maj månad 1992 en landskapslag angående ändring av landskapslagen om studiestöd. Lagen var avsedd att träda i kraft den 1 juli 1992. Republikens president har emellertid förordnat att lagen skall förfalla. Republikens presidents skrivelse till landskapsstyrelsen med meddelande om att landskapslagen angående ändring av landskapslagen om studiestöd förordnats förfalla är sålydande:

"Till Ålands Landskapsstyrelse

Ålands landsting har den 4 maj 1992 fattat beslut om antagande av landskapslag angående ändring av landskapslagen om studiestöd.

Vid föredragning i statsrådet i dag har Jag, sedan Ålandsdelegationen avgivit sitt yttrande och efter att ha infordrat Högsta domstolens utlåtande i ärendet, funnit att landstingsbeslutet hänför sig till lagstiftningen om social omvårdnad, på vilket område lagstiftningsbehörigheten enligt 13 § 1 mom. 15 punkten självstyrelselagen för Åland (670/51) tillkommer landskapet. Landstingsbeslutet avser att ändra bestämmelserna om studiestöd så att de som är bosatta i landskapet skall kunna beviljas studiestöd på samma grunder som i riket samt med motsvarande förmåner och belopp. Landstingsbeslutet har föranletts av den i riket den 14 februari 1992 antagna lagen om studiestöd för högskolestuderande och den samtidigt vidtagna ändringen i rikets lag om studiestöd, genom vilken i denna lag ingående stadganden om högskolestuderande har upphävts. I landstingsbeslutet har motsvarande ändring lagtekniskt gjorts genom ett så kallat

blankettstadgande i 1 § 2 mom. enligt vilket rikets lag om studiestöd för högskolestuderande skall tillämpas avseende studiestöd för den som är stadigvarande bosatt i landskapet och studerar vid högskola.

Enligt den genom landstingsbeslutet antagna rikslagen skall studiestöd utgå ur statens medel och staten kan bevilja borgen för studielån. Dessa bestämmelser i landstingsbeslutet strider mot stadgandena i 5 kap. i självstyrelselagen om landskapets hushållning. Landstinget har således härigenom överskridit sin lagstiftningsbehörighet.

På grund av det ovan sagda har Jag med stöd av 14 § 2 mom. självstyrelselagen för landskapet Åland beslutat förordna att förevarande landskapslag skall förfalla, vilket Landskapsstyrelsen härmed meddelas för kännedom.

Helsingfors, i statsrådet den 3 augusti 1992

Republiken s President

Mauno Koivisto

Justitieminister Hannele Pokka"

3. Syfte med förslaget

Genom förslaget beaktas republikens presidents skrivelse av den 3 augusti 1992 som citerats ovan. Förslaget överensstämmer i övrigt såväl till syfte som innehåll med den ändring av landskapslagen om studiestöd landstinget den 4 maj 1992 beslöt anta.

Med hänvisning till det anförda föreläggs Landstinget till antagande

LANDSKAPSLAG

angående ändring av landskapslagen om studiestöd

I enlighet med landstingets beslut

upphävs 2 § 3 mom. landskapslagen den 10 juli 1972 om studiestöd (48/72) samt ändras lagens 1 §, 2 § 2 mom., 6 § 5 mom. och 10 §, varav 10 § sådan den lyder i landskapslagen den 15 februari 1990 (29/90), som följer:

1 §

I landskapet bosatt finsk medborgare som efter genomgången grundskola bedriver studier vid läroanstalt som är underställd offentlig tillsyn beviljas på ansökan studiestöd enligt denna lag.

Avseende studiestöd för den som är stadigvarande bosatt i landskapet och studerar vid högskola tillämpas, med undantag av vad i 1 mom. stadgas, lagen om studiestöd för högskolestuderande (FFS 111/92). I nämnda lag avsett studiestöd beviljas ur landskapets medel, i lagen avsedd ansökan om borgen för studielån prövas i landskapet av landskapsstyrelsen. Ändring i lagen om studiestöd för högskolestuderande gäller i landskapet om inte annat följer av bestämmelserna i denna lag.

Av särskilda skäl kan landskapsstyrelsen bevilja i 1 mom. avsett studiestöd för studier i utlandet och medge undantag från i 1 mom. avsett krav på finskt medborgarskap.

2 §

Studiestöd beviljas för sådana studier vid gymnasier, folkhögskolor eller yrkesläroanstalter som pågår minst åtta veckor.

6 §

Vid återkrav hos låntagaren av studielån som ur landskapets medel erlagts till kreditinrättning är den årliga räntan 16 procent av hela borgensansvarsbeloppet. Har låntagaren försummat att återbetala lånet på grund av arbetslöshet, sjukdom, havandeskap eller förlossning, fullgörande av värnplikt eller annan därmed jämförbar orsak, kan landskapsstyrelsen, på låntagarens ansökan, sänka räntan till en sådan nivå, att den blir densamma som den maximiränta som penninginrättningarna uppbär för studielån vid den tidpunkt då borgensansvarsbeloppet erläggs.

10 §

Studiepenning och vuxenstudiepenning beviljas för högst ett studieår i taget. Avseende utbetalning, beloppens storlek och om nedsättning i vissa fall gäller vad därom i riket är stadgat.

Denna lag träder i kraft

Mariehamn den 27 augusti 1992

L a n t r å d

Ragnar Erlandsson

Lagberedningssekreterare

Olle Ekström

LANDSKAPSLAG
angående ändring av landskapslagen om studiestöd

I enlighet med landstingets beslut
upphävs 2 § 3 mom. landskapslagen den 10 juli 1972 om studiestöd (48/72) samt
ändras lagens 1 §, 2 § 2 mom., 6 § 5 mom. och 10 §, varav 10 § sådan den lyder
i landskapslagen den 15 februari 1990 (29/90), som följer:

Gällande lydelse

1 §

I landskapet bosatt finsk medborgare som efter genomgången läropliktsskola bedriver studier vid läroanstalt som är underställd kontroll beviljas på ansökan studiestöd enligt denna lag.

För studier i utlandet kan landskapsstyrelsen på särskilda skäl bevilja i denna lag avsett studiestöd.

På särskilda skäl kan landskapsstyrelsen bevilja i landskapet bosatt person, som icke är finsk medborgare, studiestöd enligt stadgandena i denna lag.

Föreslagen lydelse

1 §

I landskapet bosatt finsk medborgare som efter genomgången grundskola bedriver studier vid läroanstalt som är underställd offentlig tillsyn beviljas på ansökan studiestöd enligt denna lag.

Avseende studiestöd för den som är stadigvarande bosatt i landskapet och studerar vid högskola tillämpas med undantag av vad i 1 mom. stadgas i lagen om studiestöd för högskolestuderande (FFS 111/92), I nämnda lag avsett studiestöd beviljas ur landskapets medel, i lagen avsedd ansökan om borgen för studielån prövas i landskapet av landskapsstyrelsen.¹⁾ Ändring i lagen om studiestöd för högskolestuderande gäller i landskapet om inte annat följer av bestämmelserna i denna lag.

Av särskilda skäl kan landskapsstyrelsen bevilja i 1 mom. avsett studiestöd för studier i utlandet och medge undantag från i 1 mom. avsett krav på finskt medborgarskap.

1) Den understrukna texten har fogats till den lagtext republikens president den 3 augusti förordnat att förfalla.

2 §

Studiestöd beviljas för studier som bedrivs i gymnasium eller på gymnasialstadium, i folkhögskola, i yrkesläroanstalt eller vid universitet eller högskola och som pågår under minst åtta veckor.

Studiestöd beviljas dock inte den som vid universitet eller annan högskola avlagt högre högskoleexamen eller ann motsvarande examen och som bedriver studier i syfte att avlägga licentiatexamen eller att förvärva doktorsgrad. Vuxenstuderande kan dock beviljas studiestöd även för sådana studier i enlighet med de villkor landskapsstyrelsen fastställer.

6 §

Vid återkrav hos låntagaren av studielån som ur landskapets medel erlagts till kreditinrättning är den årliga räntan tolv procent av hela borgensansvarsbeloppet. Har låntagaren försummat att återbetala lånet på grund av arbetslöshet, sjukdom, havandeskap eller förlossning, fullgörande av värnplikt eller annan därmed jämförbar orsak, kan landskapsstyrelsen, på låntagarens ansökan, sänka räntan till en sådan nivå, att den blir densamma som den maximiränta som penninginrättningarna uppbär för studielån vid den tidpunkt då borgensansvarsbeloppet erlaggs.

10 §

Studiepenning beviljas för högst ett studieår åt gången. **Beträffande utbetal-**

2 §

Studiestöd beviljas för sådana studier vid gymnasier, folkhögskolor eller yrkesläroanstalter som pågår minst åtta veckor.

(3 mom. upphävs)

6 §

Vid återkrav hos låntagaren av studielån som ur landskapets medel erlagts till kreditinrättning är den årliga räntan 16 procent av hela borgensansvarsbeloppet. Har låntagaren försummat att återbetala lånet på grund av arbetslöshet, sjukdom, havandeskap eller förlossning, fullgörande av värnplikt eller annan därmed jämförbar orsak, kan landskapsstyrelsen, på låntagarens ansökan, sänka räntan till en sådan nivå, att den blir densamma som den maximiränta som penninginrättningarna uppbär för studielån vid den tidpunkt då borgensansvarsbeloppet erlaggs.

10 §

Studiepenning **och vuxenstudiepenning** beviljas för högst ett studieår i taget.

ning av studiepenning, dess storlek och om nedsättning i vissa fall gäller vad därom i riket är stadgat.

Vuxenstuderande får utöver annat studiestöd beviljas vuxenstudiepenning.

Avseende utbetalning, beloppens storlek och om nedsättning i vissa fall gäller vad därom i riket är stadgat.

Nr 111

Lag om studiestöd för högskolestuderande

Given i Helsingfors den 14 februari 1992

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Lagens tillämpningsområde

Den som bedriver högskolestudier och är stadigvarande bosatt i Finland beviljas studiestöd enligt denna lag.

Den som får ålders-, arbetslöshets- eller invalidpension eller som deltar i arbetskrafts- politisk vuxenutbildning eller får rehabiliteringspenning har inte rätt till studiestöd enligt denna lag.

2 §

Studier som berättigar till studiestöd

Studiestöd beviljas för regelbundna universitets- eller andra högskolestudier som pågår minst två månader och syftar till avläggande av examen av fastställda lärokurser eller vinnande av yrkesbehörighet.

Studiestöd beviljas för studier utomlands, om de motsvarar studier i Finland vilka avses i 1 mom. eller ingår i en examen som skall avläggas här.

3 §

Studiestödsförmåner

På de villkor som anges i denna lag beviljas studiestöd i form av

- 1) studiepenning eller vuxenstudiepenning,
- 2) bostadstillägg till studiestöd och
- 3) statsborgen för studielån.

Regeringens proposition 167/91
Kulturutsk. bet. 12/91

4 §

Tidsbegränsningar

Studiestöd kan erhållas för högst 70 månader. För avläggande av en enda grundexamen kan studiestöd dock fås för högst 55 månader. Den del av stöttiden på 55 månader som inte har använts i samband med avläggandet av grundexamen får användas som förlängning till stöttiden för andra högskolestudier. Maximitiden för stöd i form av vuxenstudiepenning bestäms av statsrådet. Maximitiden för studiestöd för kortare utbildning än grundexamen fastställs av statens studiestödscentral. Statsrådet bestämmer maximitiden för studiestöd för högskoleexamina som skall avläggas utomlands.

Studiestöd beviljas inte för en kortare tid än två månader.

2 kap.

Förmåner

5 §

Studiepenning

Studiepenningens minsta belopp är, om inte något annat följer av 9 §,

- 1) 350 mk i månaden för en studerande som bor hos sina föräldrar och är yngre än 20 år,
- 2) 750 mark i månaden för en studerande som bor någon annanstans och är yngre än 20 år samt för en studerande som bor hos sina föräldrar och har fyllt 20 år,

3) 1 570 mark i månaden för en studerande som är gift eller har försörjningsplikt eller som har fyllt 20 år och bor någon annanstans än hos sina föräldrar.

För de studerande som nämns i 1 mom. 1 och 2 punkten beviljas höjd studiepenning enligt de grunder som fastställs av undervisningsministeriet, dock högst två gånger det belopp som nämns i punkten i fråga, om föräldrarna på grund av sin ekonomiska ställning har små möjligheter att delta i kostnaderna för den studerandes utkomst under studierna.

Rätten enligt 1 mom. 2 och 3 punkten till högre studiepenning på basis av åldern börjar vid ingången av den månad då mottagaren fyller 20 år.

Studiepenningens maximibelopp kan i statsbudgeten fastställas högre än vad som nämns i 1 mom.

De som får vuxenstudiepenning beviljas inte studiepenning.

6 §

Vuxenstudiepenning

Rätt till vuxenstudiepenning har den som studerar på heltid och som

- 1) är i åldern 25—29 år och inte de senaste åtta åren har studerat på heltid, samt den som
- 2) har fyllt 30 år och som inte de senaste fem åren har studerat på heltid eller som saknar grundläggande yrkesutbildning.

Vuxenstudiepenningen är 25 procent av nivån för de regelbundna månadsinkomsterna före studierna, dock minst 1 570 mark i månaden och högst 2 800 mark i månaden. Det minsta beloppet kan i statsbudgeten fastställas högre än vad ovan nämns.

Statsrådet meddelar närmare föreskrifter om hur vuxenstudiepenning beviljas och bestäms.

7 §

Bostadstillägg till studiestöd

Rätt till bostadstillägg till studiestöd har

- 1) en studerande utan familj som bor ensam i en hyres- eller bostadsrättsbostad eller som enligt särskilt hyresavtal bor i en studiebofastad som en kommun, stiftelse eller allmännyttig sammanslutning svarar för,

- 2) en studerande som har familj och eller som stadigvarande lever i ett äktenskapsliknan-

de förhållande och som på grund av studierna bor på annan ort än familjen eller maken samt

- 3) den som studerar utomlands, så som närmare stadgas genom förordning.

Statsrådet fastställer årligen grunderna för beviljande av bostadstillägg med beaktande av förändringarna i boendekostnaderna.

8 §

Statsborgen för studielån

Statsborgen för studielån beviljas enligt 4 kap. studerande som får studiepenning eller vuxenstudiepenning.

Maximibeloppet för statsborgen är för varje studiestöds månad 1 200 mark för den som får studiepenning och 1 700 mark för den som får vuxenstudiepenning. Maximibeloppet för statsborgen höjs under de terminer som studeranden får studiestöd med det tillägg på studielånet som kreditinstitutet beviljar honom för betalning av den ränta på studielån enligt denna lag som under studieåret förfaller till betalning.

I 27 § 3 mom. stadgas om hur ränteutgifterna för studielån enligt lagen om studiestöd (28/72) skall beaktas i fråga om maximibeloppet för statsborgen.

9 §

Beaktande av inkomsterna

Om den studerande under den tid som berättigar till stöd får i genomsnitt mer än 1 700 mark i månaden i beskattningsbara inkomster som skall beaktas vid statsbeskattningen eller i form av stipendier som syftar till att trygga utkomsten, minskas studiepenningen och statsborgen för studielån så som stadgas genom förordning.

3 kap.

Förfarande

10 §

Ansökan om och beviljande av studiestöd

Studiestöd beviljas på ansökan för högst ett studieår i sänder. Närmare stadganden om

sökande och beviljande av stöd utfärdas genom förordning.

11 §

Utbetalning av studiestöd

Studiepenningen, vuxenstudiepenningen och studiestödets bostadstillägg betalas ut varje studiemånad.

12 §

Återkallande av studiestöd

Om villkoren för studiestöd inte uppfylls, återkallas stödet. Betalningen av studiestöd kan även avbrytas på begäran av den studerande.

13 §

Studiestöd som har betalats utan grund

Studiepenning, vuxenstudiepenning eller bostadstillägg som har betalats utan grund återkrävs hos mottagaren. Återkrav behöver inte ske, om detta vore oskäligt eller det belopp som skall återkrävas är litet och det inte har berott på svikligt förfarande av mottagaren att stödet har betalats.

Beslut av studiestödsmyndigheten om återkrav får verkställas som en dom som har vunnit laga kraft. Beslutet får verkställas trots att det har överklagats, om inte något annat bestäms med anledning av ändringssökandet.

Studiestöd som har betalats utan grund får även återkrävas så att det dras av från kommande studiestödsposter. Utan mottagarens samtycke får inte mer än en tredjedel dras av från en studiestödspost.

14 §

Skyldighet att lämna upplysningar

En studerande är enligt vad som närmare stadgas genom förordning skyldig att ge studiestödsmyndigheten de upplysningar som behövs för att den skall kunna bevilja och betala studiestöd.

Studiestödsmyndigheten har rätt att av de statliga eller kommunala myndigheterna, försäkringsinrättningarna, läroanstalterna och arbetslöshetskassorna få de upplysningar som avses i 1 mom.

Kreditinstitutet är skyldiga att halvårsvis i fråga om varje låntagare lämna statens studie-

stödscentral upplysningar om till vilket belopp studielån med statsborgen har lyfts.

4 kap.

Statsborgen

15 §

Statsborgens giltighet

En i 8 § nämnd statsborgen gäller i högst 30 år från att den första låneposten lyftes.

Ett villkor för att statsborgen för ett studielån skall vara i kraft är att kreditinstitutet under de terminer som berättigar till studiestöd till studielånet halvårsvis lägger de räntor som har förfallit till betalning under studieåret.

16 §

Innehållet i statsborgen

Statsborgen ställs som proprieborgen för hela det nominella beloppet av ett studielån som ett kreditinstitut som står under offentlig tillsyn har beviljat samt för räntan och dröjsmålsräntan och de godtagbara kostnaderna för uppsägning av lånet.

17 §

Grund för att inte bevilja statsborgen

Statsborgen för studielån kan förvägras, om ett studielån som tidigare har beviljats den som ansöker om studiestöd indrivs av staten på grund av borgensansvar.

18 §

Preskription av borgen

På statsborgen för studielån tillämpas inte vad som i förordningen om preskription i fordringsmål och om offentlig stämning på borgenärer stadgas om preskription av borgen. Stadgandet i 4 § förordningen angående närmare bestämmande av löftesmans ansvarsskyldighet tillämpas inte heller på amorteringar på lån som avses i denna lag.

19 §

Yrkande på återbetalning av lån

Om en låntagare har försummat att betala ränta eller amortering och minst tre månader har förflutit sedan förfallodagen, har kreditin-

stitutet, sedan det minst en månad tidigare hos statens studiestödscentral har anmält försummelsen, rätt att yrka att lånet genast betalas tillbaka i sin helhet.

Har låntagaren avlidit, kan kreditinstitutet begära att studielånet betalas av statens studiestödscentral. Ett studielån anses vara förfallet till betalning i sin helhet, när begäran har tillställts statens studiestödscentral.

20 §

Återkrav av borgensfordran

En borgensfordran som grundar sig på statsborgen för ett studielån har betalats av statens medel får utan dom eller utslag sökas ut hos låntagaren enligt lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsköningsväg (367/61). Lagens stadganden om preskription av fordringar gäller dock inte den regressrätt som staten har enligt detta moment.

Vid återkrav kan betalningstid beviljas eller andra betalningsarrangemang användas, om det med hänsyn till låntagarens betalningsförmåga finns grundad anledning eller om det därigenom kan säkerställas att de obetalda posterna flyter in.

21 §

Beviljande av betalningsbefrielse

Befrielse från betalning av en borgensfordran som grundar sig på statsborgen för ett studielån samt räntorna på fordran beviljas, om låntagaren har avlidit.

Befrielse från betalning kan också beviljas, om låntagaren är varaktigt arbetsoförmögen eller om han har varit arbetsoförmögen under en viss tid, minst fem år och ett återkrav med hänsyn till hans ekonomiska omständigheter kan anses vara oskäligt.

22 §

Ränta på borgensfordran

På statens hela borgensfordran skall låntagaren betala 16 procents årlig ränta.

5 kap.

Särskilda stadganden

23 §

Studiestödsmyndigheter

Om beviljande av studiestöd och andra

ärenden som gäller detta bestämmer statens studiestödscentral, såvida inte vissa uppgifter genom förordning har överförts på läroanstalternas studiestödsnämnder.

24 §

Ändringssökande

Beslut av studiestödsnämnden eller statens studiestödscentral med stöd av denna lag får överklagas genom besvär hos besvärsnämnden för studiestöd inom 30 dagar från delfäendet. Besvärsskriften skall lämnas till den studiestödsmyndighet som har fattat beslutet. I fråga om ändringssökande iakttas i övrigt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

Beslut av besvärsnämnden för studiestöd får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om denna beviljar besvärstillstånd. Besvärstillstånd kan beviljas endast om det för lagens tillämpning i andra liknande fall eller med hänsyn till en enhetlig rättstillämpning är viktigt att ärendet prövas av högsta förvaltningsdomstolen. Tidsfristen för begäran om besvärstillstånd och för att anföra besvär är 60 dagar från delfäendet.

Ett beslut om studiestöd kan delges sökanden genom att det postas till honom under den adress som han har uppgett. Om inte något annat visas, anses sökanden ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den då det postades.

25 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

7 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsstadganden

26 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1992.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft. På studiestöd som beviljas för sommarstudier tillämpas lagen redan från den 1 juni 1992.

27 §

Övergångsstadganden

Har någon som är berättigad till studiestöd enligt denna lag innan den träder i kraft fått studiestöd för en högskoleexamen enligt lagen om studiestöd (28/72), kan han få studiestöd för denna examen för en tid som motsvarar högst sju studieår.

Den som innan lagen trätt i kraft har avlagt

en grundexamen i högskola, kan få studiestöd högst för 27 månader för sådana högskolestudier som inleds efter ikraftträdandet.

Under den tid för räntestöd som bestäms enligt lagen om studiestöd höjs maximibeloppet för statsborgen enligt denna lag, utöver vad som stadgas i 8 § 2 mom., med det räntebelopp som den studerande skall betala under studieåret för studielån enligt lagen om studiestöd.

Helsingfors den 14 februari 1992

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Minister Tytti Isohookana-Asunmaa

